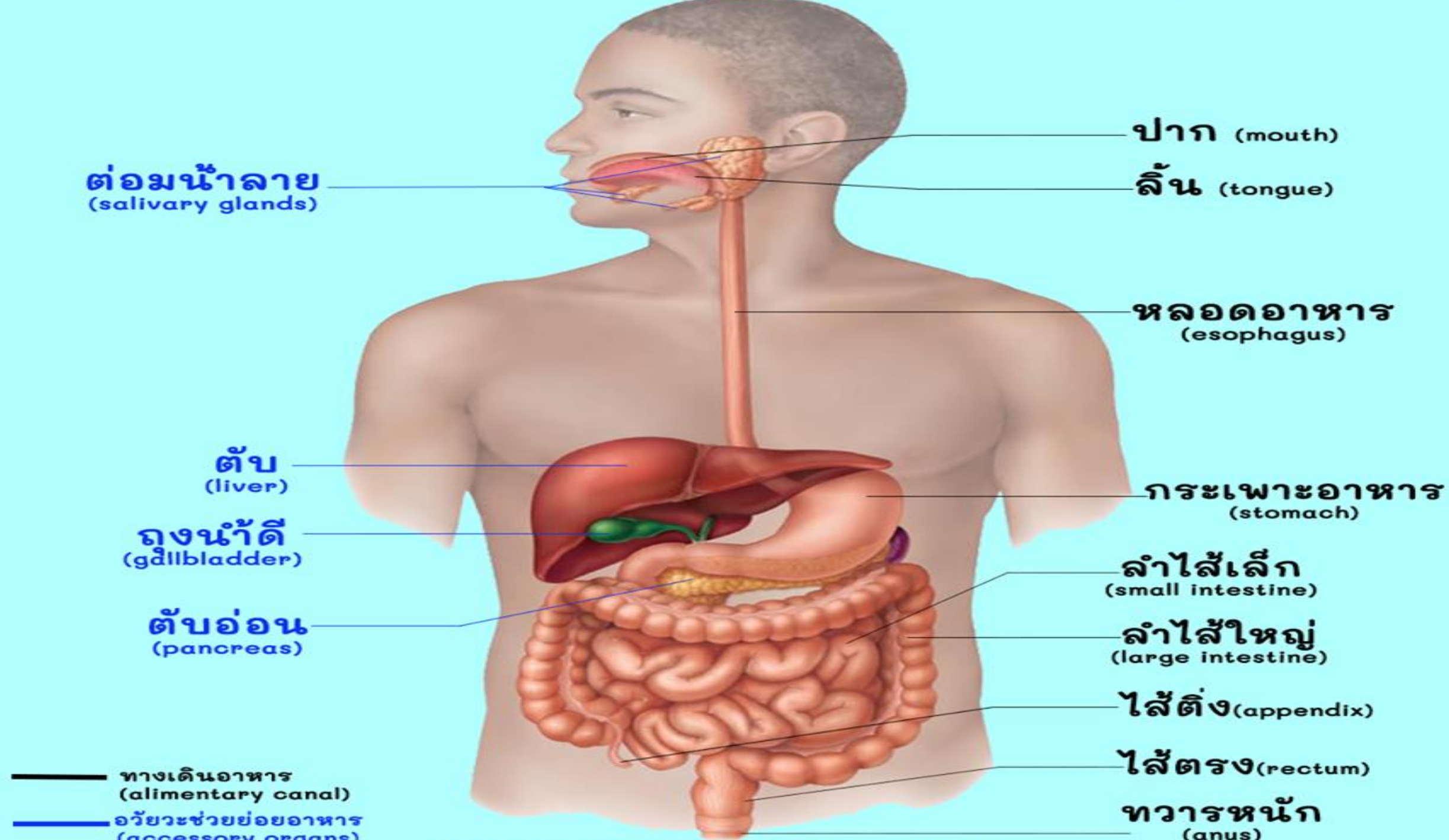

ระบบย่อยอาหาร

ต่อมน้ำลาย
(salivary glands)

ปาก (mouth)

ลิ้น (tongue)

หลอดอาหาร
(esophagus)

ตับ
(liver)

กระเพาะอาหาร
(stomach)

ถุงน้ำดี
(gallbladder)

ลำไส้เล็ก
(small intestine)

ตับอ่อน
(pancreas)

ลำไส้ใหญ่
(large intestine)

ไส้ติ่ง (appendix)

ไส้ตรง (rectum)

ทวารหนัก
(anus)

— ทางเดินอาหาร
(alimentary canal)
— อวัยวะช่วยย่อยอาหาร
(accessory organs)

การย่อยอาหาร (Digestion)

หมายถึง การแปรสภาพของ
สารอาหารที่มีโมเลกุลใหญ่และ
ละลายน้ำไม่ได้ ให้เป็นสารอาหาร
ที่มีโมเลกุลเล็กจนสามารถ
ละลายน้ำ และดูดซึมเข้าสู่กระแส
เลือดนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดย
อาศัยกระบวนการทางเชิงกลและ
กระบวนการทางเคมี

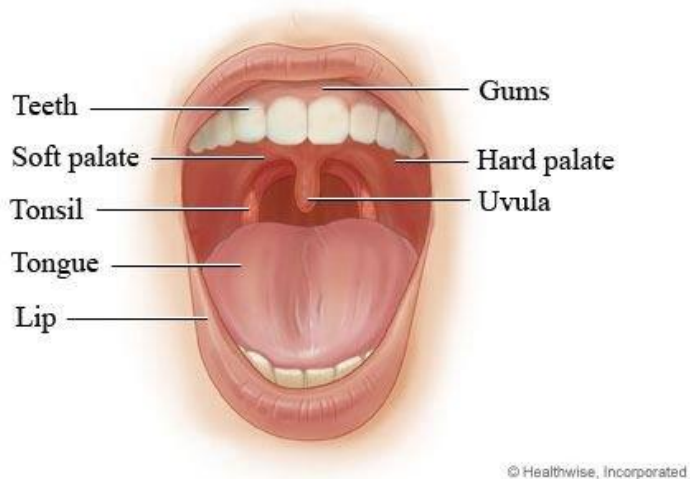
กระบวนการย่อยมี 2 ลักษณะ

1. การย่อยเชิงกล **Mechanical digestion** เป็นการบด
เคี้ยวให้อาหารมีขนาดเล็กลง ได้แก่ การบดเคี้ยวอาหาร
ในปาก
2. การย่อยทางเคมี **Chemical digestion** เป็นการย่อยที่ต้อง
ใช้เอนไซม์ (น้ำย่อย) มาช่วยทำให้โมเลกุลของอาหารมี
ขนาด เล็กลง เช่น การเปลี่ยนโมเลกุลของแป้งเป็น
น้ำตาล

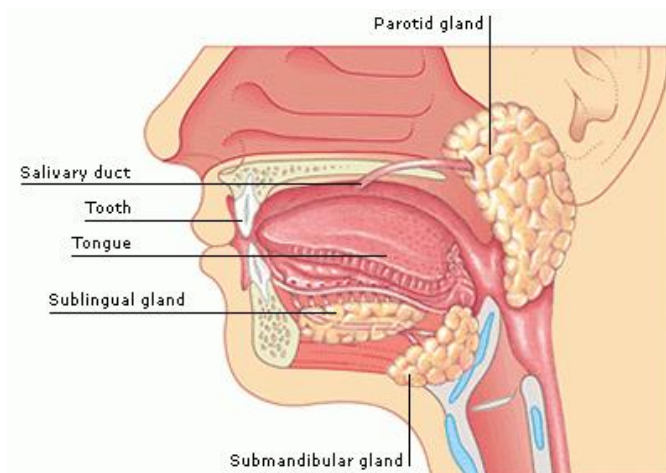
1.ช่องปาก (Oral cavity)

ปากเป็นอวัยวะแรกของระบบย่อยอาหารมีส่วนประกอบดังนี้

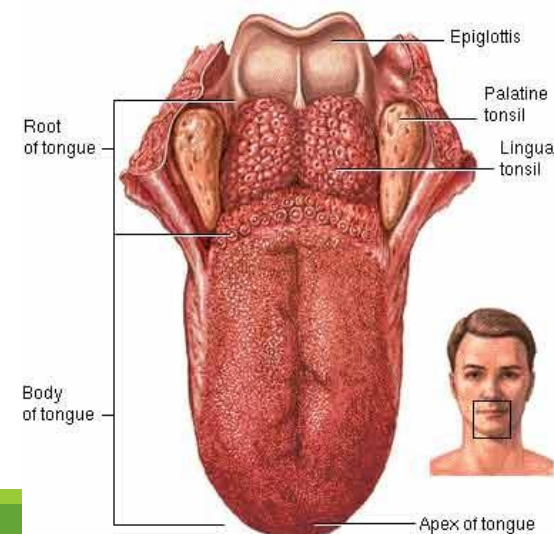
- ฟัน ทำหน้าที่บดเคี้ยวอาหารให้มีขนาดเล็กลง

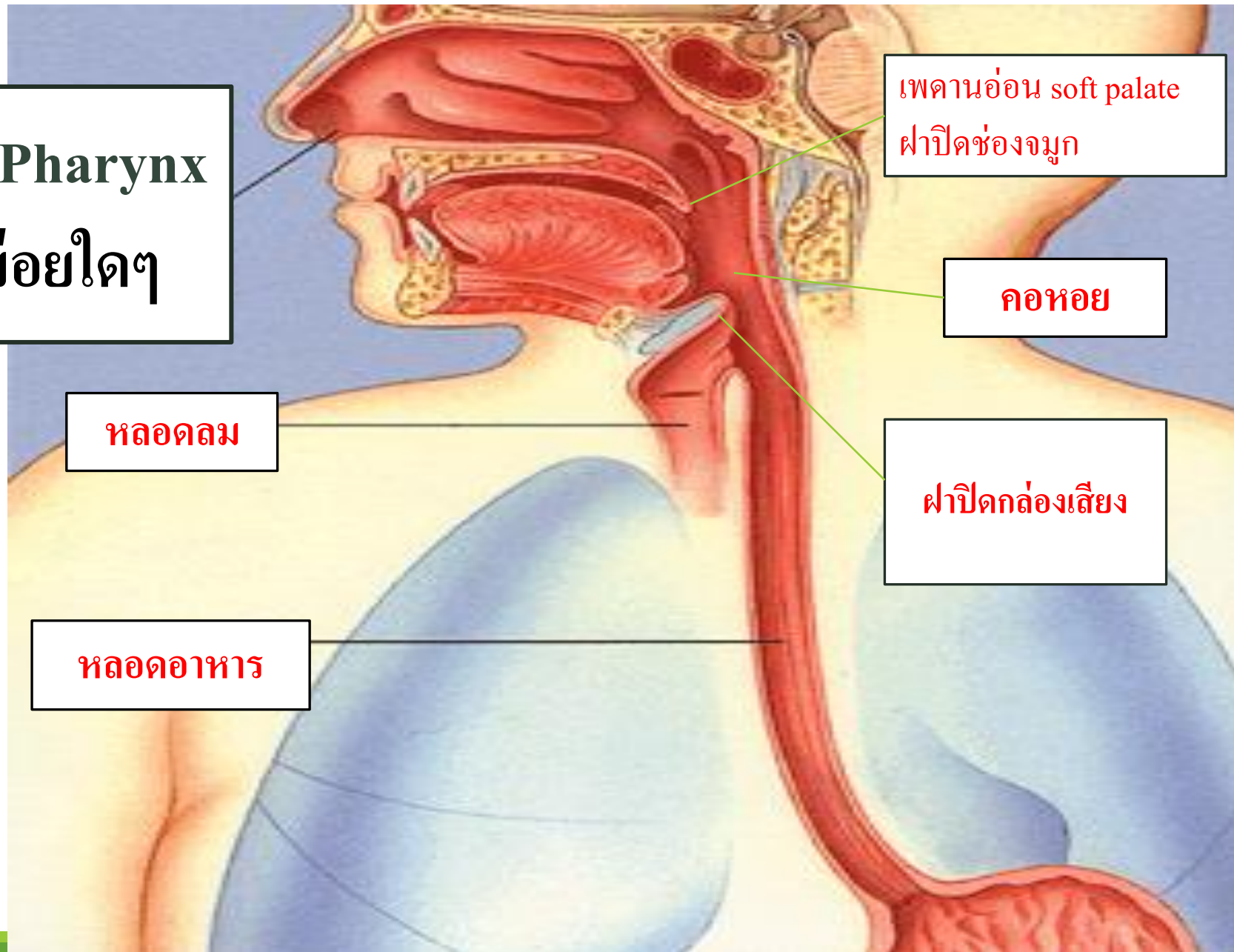
- ต่อมน้ำลายจะขับน้ำลาย ซึ่งมีน้ำย่อยอะไมเลส (amylase) หรือ ไทยาลิน (tyalin) ออกมาคลุกเคล้ากับอาหารและช่วยในการย่อยแป้งให้เป็นน้ำตาล

- ลิ้น (Tongue) ลิ้นมีปุ่มรับรส เรียกว่า Taste Bud

2.คอหอย Pharynx ไม่มีการย่อยใดๆ

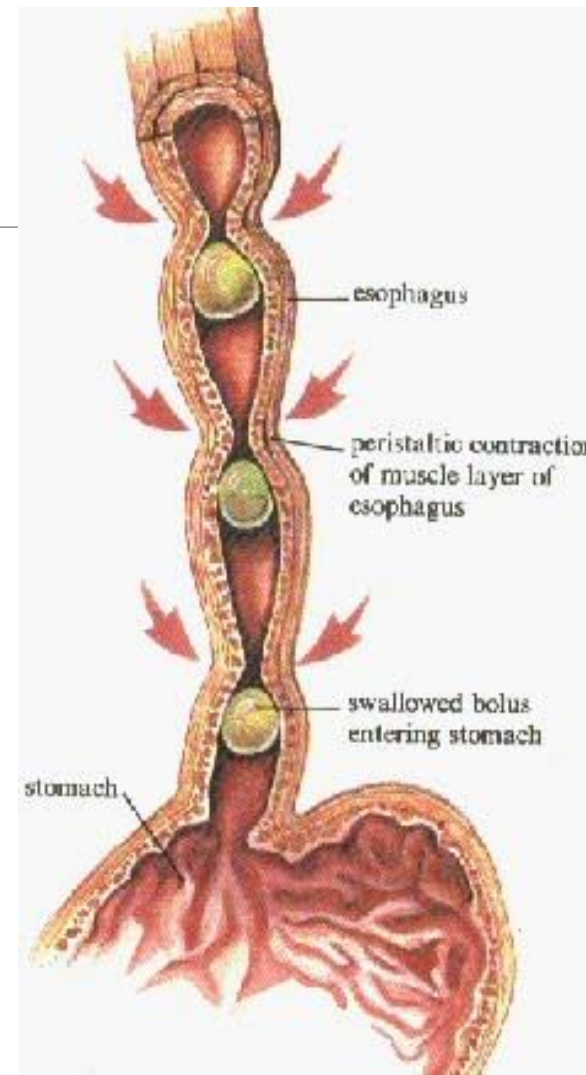

3. หลอดอาหาร Esophagus

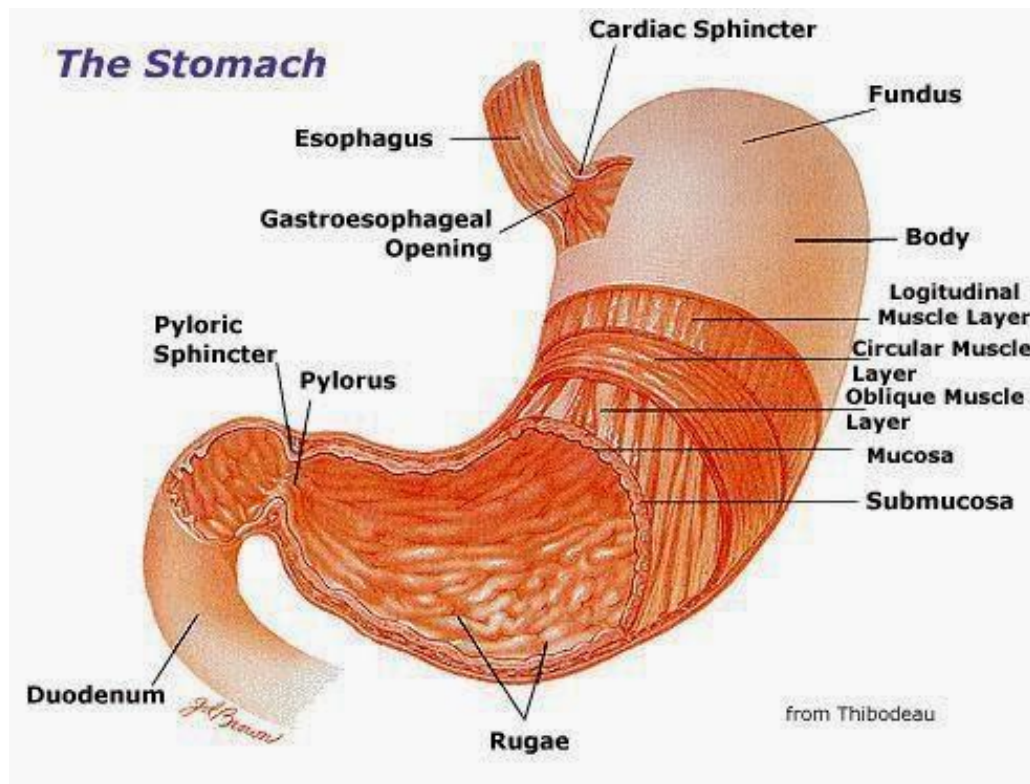
เพอริสทาซิส (Peristalsis)

คือการหด- คลายตัวของกล้ามเนื้อเรียบ*

เชิงกล*

4.กระเพาะอาหาร (Stomach)

กระเพาะจะขั้บน้ำย่อยเพปซิน(Pepsin) ซึ่งจะย่อยอาหารโปรตีนเป็นส่วนใหญ่ โดยจะใช้เวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมง และกรดไฮโดรคลอริกเป็นส่วนประกอบจากนั้นจะส่งต่อไปยังลำไส้เล็ก

สารและเอนไซม์ที่เกี่ยวข้องกับการย่อยในกระเพาะอาหาร มีการย่อยโปรตีน

เมื่อ **เพปซิน เอนจิน ไลเปส HCl**

เพปซิโนเจน Pepsinogen

HCl

1. เพปซิน
pepsin

ย่อยโปรตีน → พอลิเปปไทด์

โปรเรนนิน Prorennin

HCl

2. เรนนิน
rensin

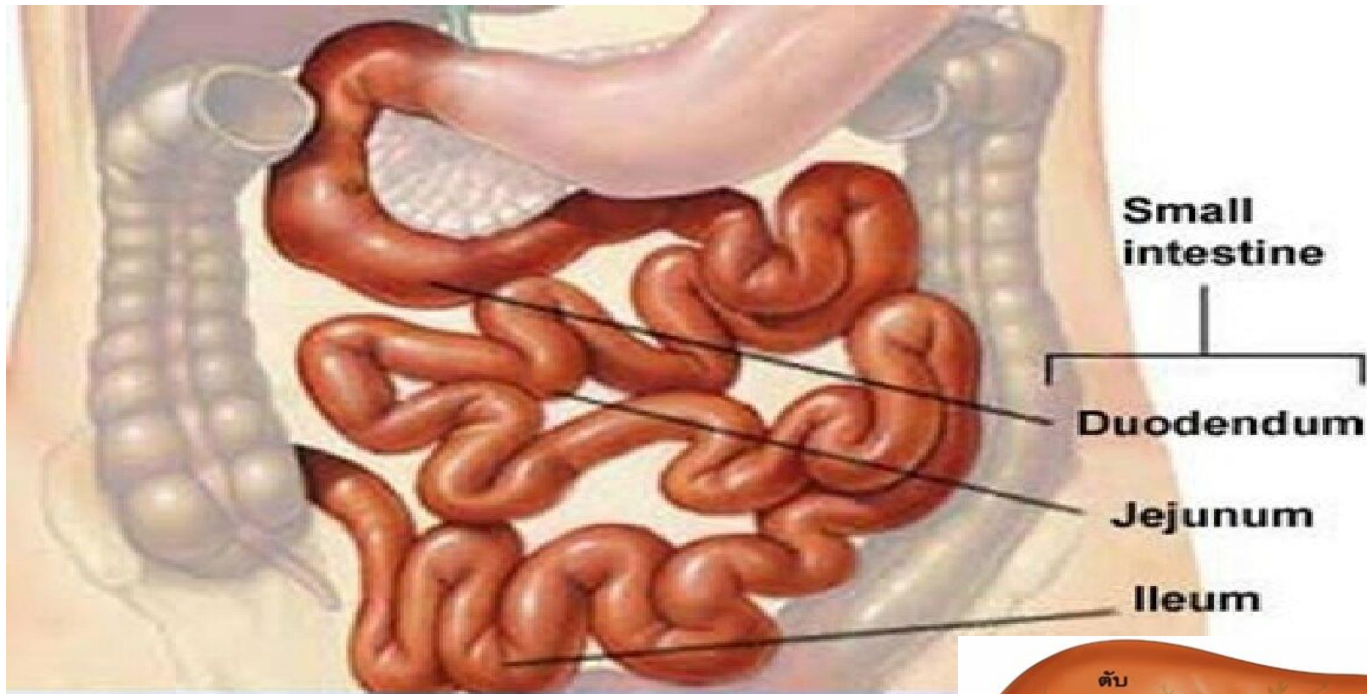
ย่อยโปรตีนในนมให้เป็นเคซีนที่ตกตะกอนเป็นลิ่มๆ แล้วเพปซินย่อยต่อ

3. ไลเปส
Lipase

ย่อยไขมันแต่ยังทำงานไม่ได้
เพราะในกระเพาะมีสภาพเป็นกรด

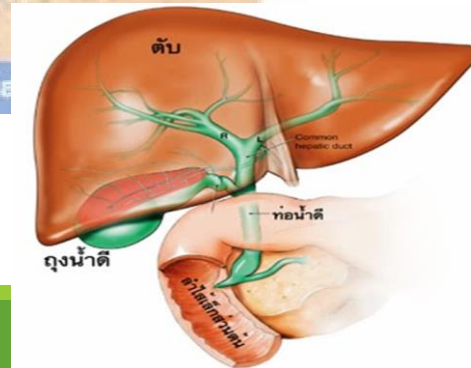

5. ลำไส้เล็ก (Small intestine)

© Mayo Foundation for Medical Education and Research

มีรูปร่างเป็นท่อยาวประมาณ 7-8 เมตร แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย การย่อยอาหารในลำไส้เล็ก เป็นการย่อยขั้นสุดท้าย ซึ่งต้องอาศัยเอนไซม์จากลำไส้เล็ก และจากตับอ่อนในการย่อยอาหารประเภท แป้ง ไขมัน และโปรตีนและยังมีน้ำดี ซึ่งสร้างโดยตับและสะสมไว้ในถุงน้ำดี อาหารที่ย่อยแล้วซึมเข้าไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

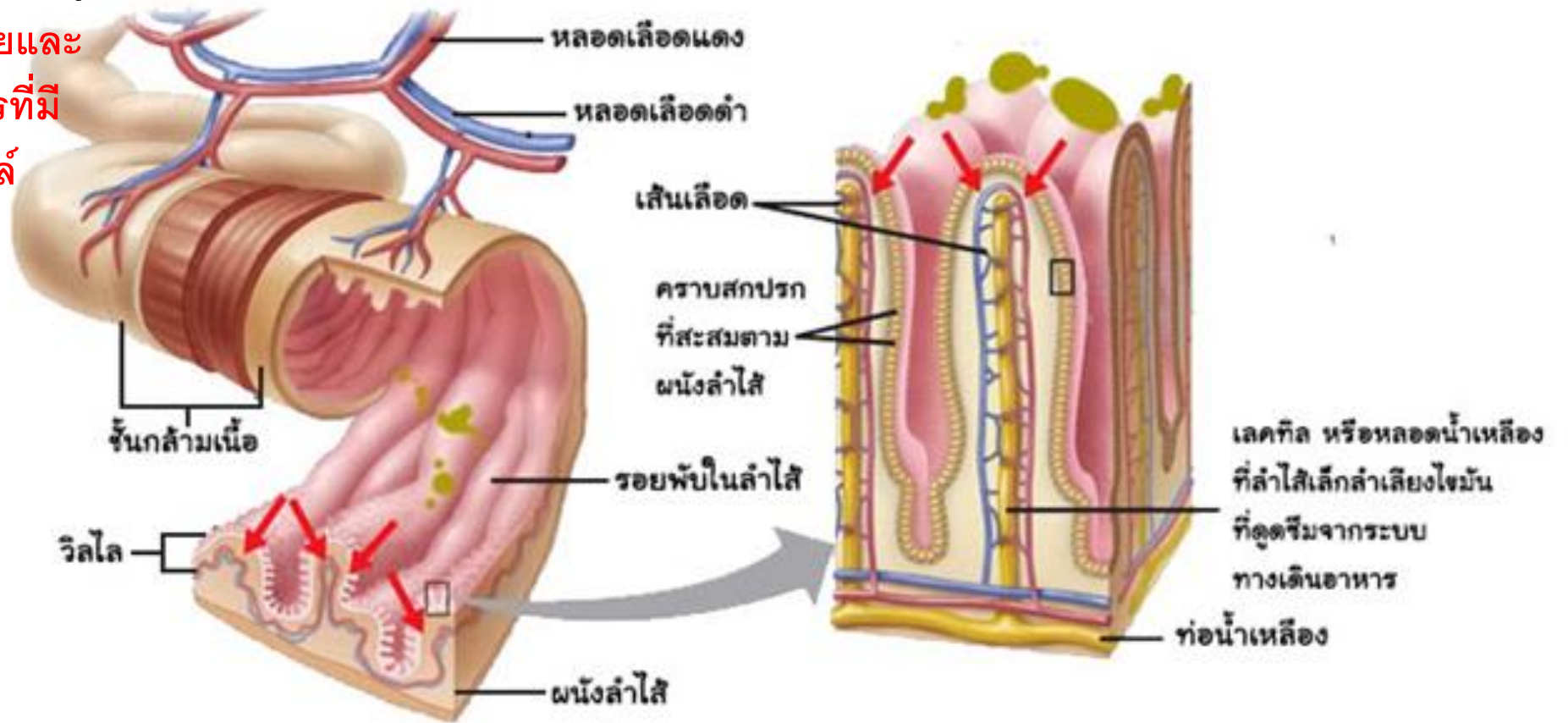

ภาพลำไส้เล็กและวิลไล

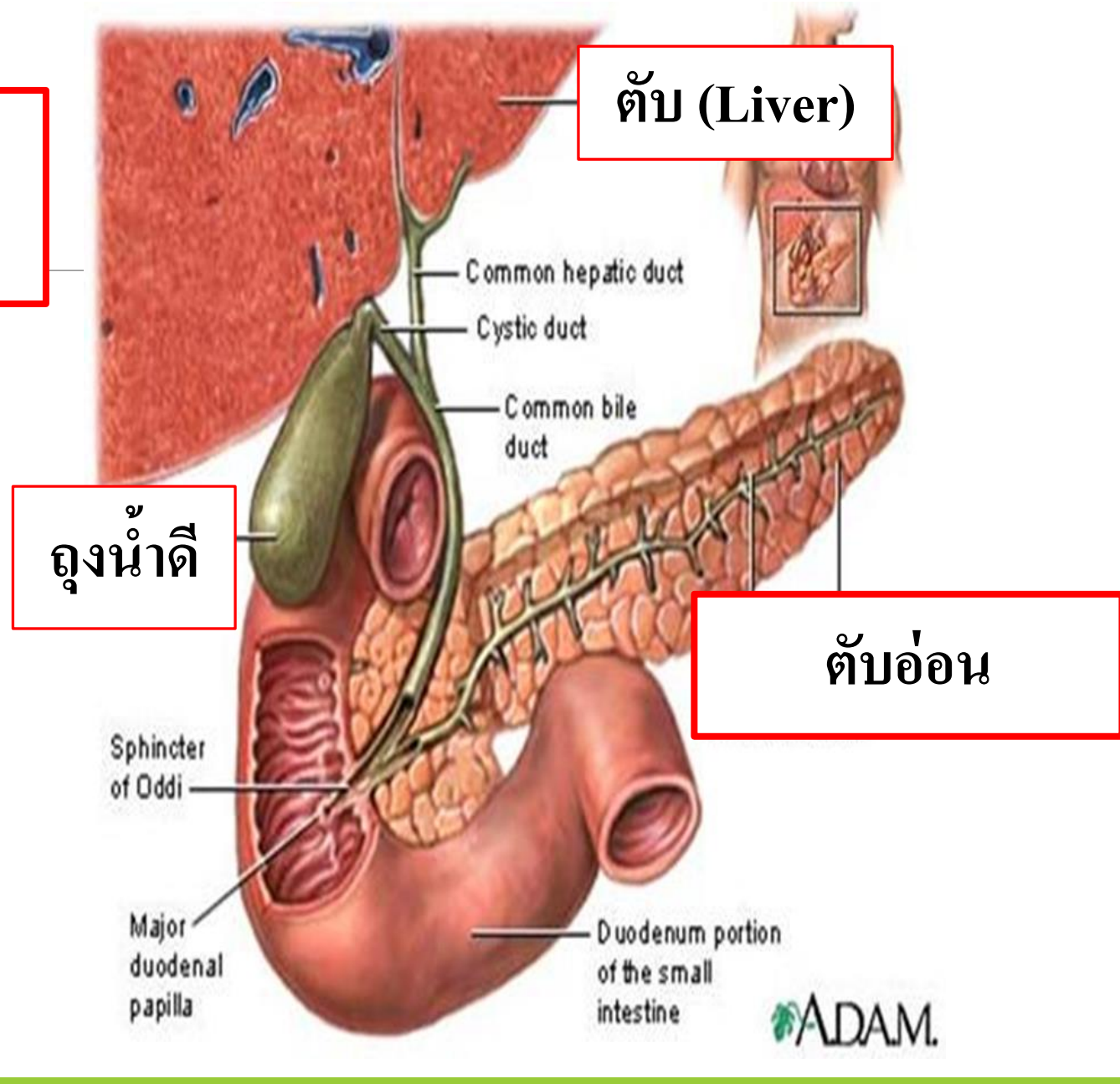
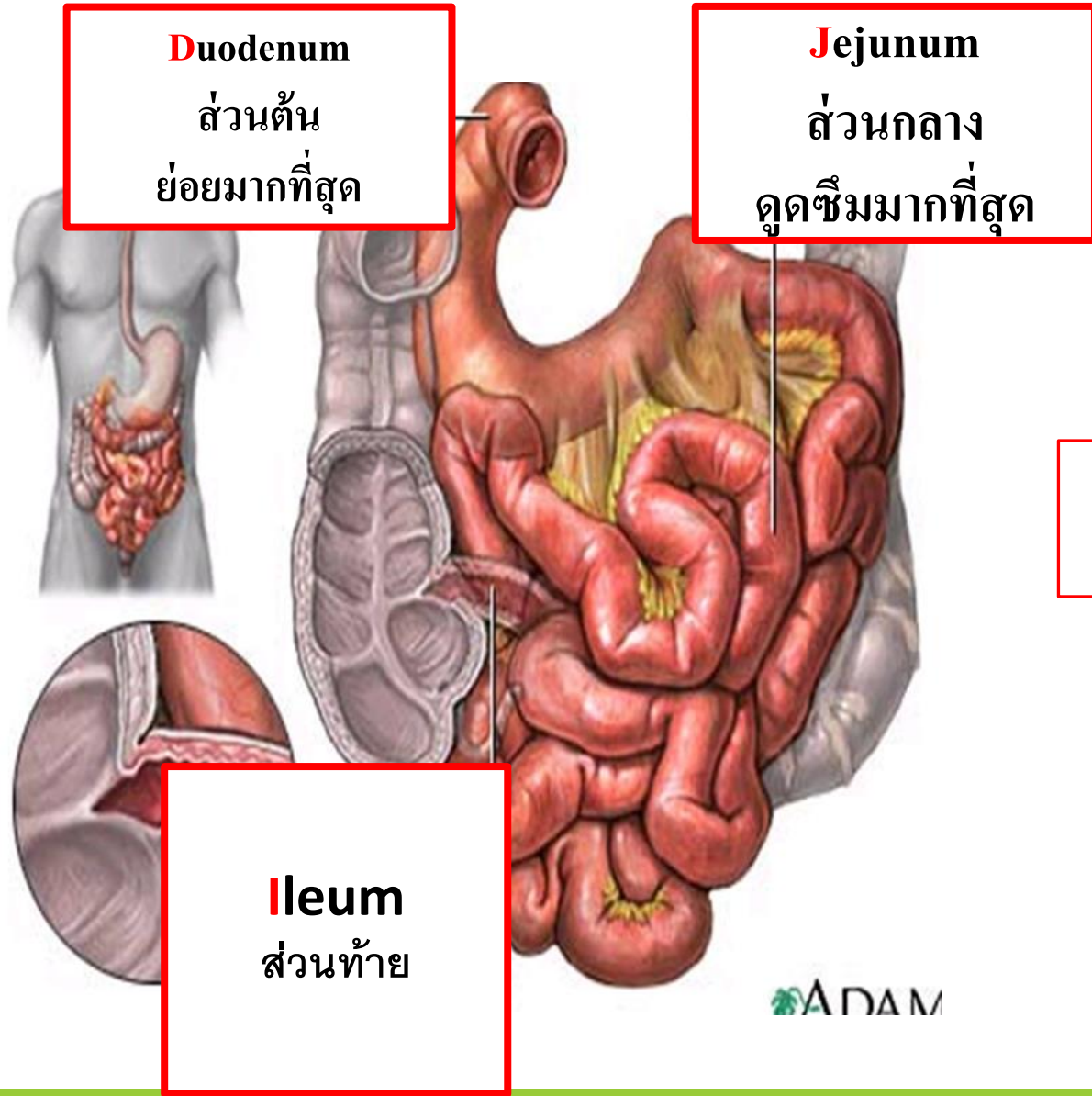
ภายในลำไส้เล็กจะมีส่วนที่ยื่นออกมา

จำนวนมากเรียกว่า วิลไล (villi)

ภายในวิลไลมีเส้นเลือดฝอยและ
น้ำเหลือง ช่วยดูดซึมอาหารที่มี
โมเลกุลขนาดเล็กเข้าสู่เซลล์

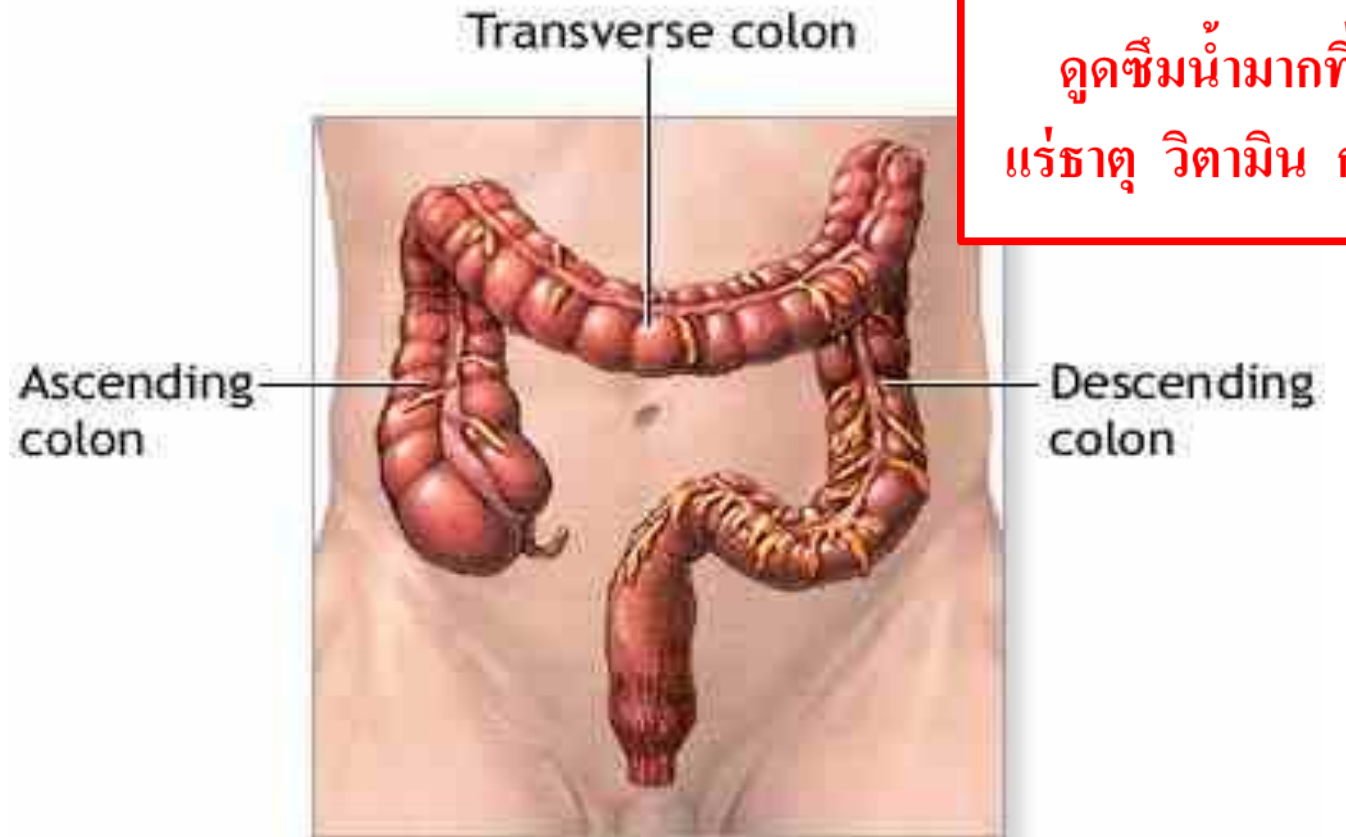

6. ลำไส้ใหญ่ (Large Intestine)

มีแบคทีเรีย *E.coli* ช่วยย่อยกากอาหาร ได้ B12 และ K

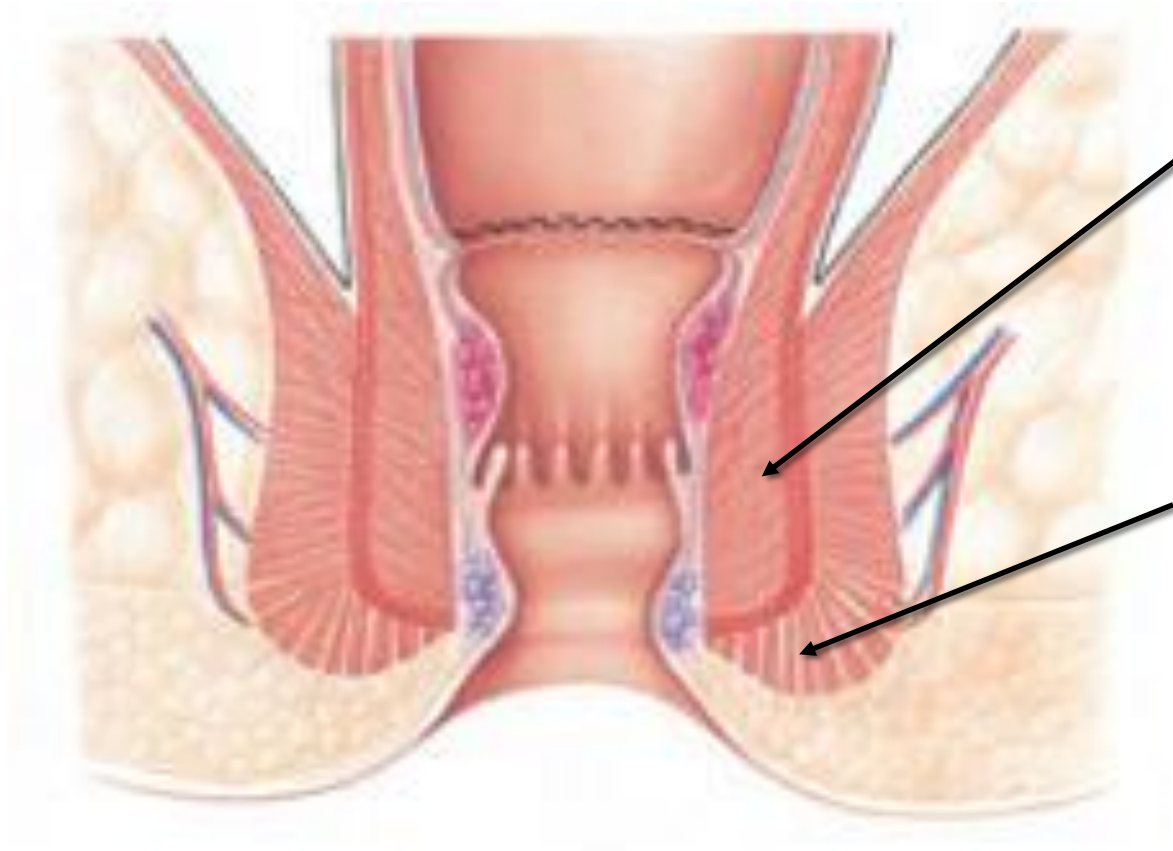
เป็นส่วนสุดท้ายของระบบย่อย
อาหาร อยู่ติดกับลำไส้เล็ก
ตรงรอยต่อจะมีไส้ติ่ง (Vermiform
appendix) ติดอยู่ในลำไส้ใหญ่จะ
ไม่มีการย่อยอาหาร แต่จะมีการดูด
ซึมน้ำเข้าสู่ร่างกาย
และส่งกากอาหารที่เหลือออกสู่ทวาร
หนัก (อุจจาระ)

ดูดซึมน้ำมากที่สุด
แร่ธาตุ วิตามิน กัลลูโคส

ทวารหนัก(Anus)เป็นกล้ามเนื้อหูรูด 2 ชั้น

กล้ามเนื้อหูรูดทวารหนักชั้นใน

กล้ามเนื้อหูรูดทวาร
หนักชั้นนอก

การปฏิบัติตนในการดูแลรักษาอวัยวะในระบบ

1. รับประทานอาหารให้ครบทุกประเภทในแต่ละมื้อ และ
รับประทานอาหารแต่พอควร ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป โดย
เคี้ยวอาหารให้ละเอียด
2. รับประทานอาหารที่สะอาด และปรุงสุกใหม่ ๆ
3. ไม่รับประทานอาหารพร่ำเพรื่อ จุกจิกและทานตรงเวลา
4. อย่ารีบรับประทานอาหารขณะกำลังเหนื่อย
5. ไม่ควรรับประทานอาหารที่มีรสจัดจนเกินไป
6. ถ้าย่อยจาระให้เป็นเวลาและสม่ำเสมอ

